

3.4.3 Informatisering en automatisering

In 2023 is een grote inhaalslag doorgevoerd qua modernisering van de infrastructuur van de gemeente. Zowel alle servers, dataopslag, backup voorzieningen, alsook alle netwerk- en WIFI apparatuur werden geheel vervangen. Dit is gelukt zonder dat daarbij sprake was van serieuze overlast en/of uitval van services. Alle ICT dienstverlening verloopt inmiddels via deze nieuwe voorzieningen.

Ook op functioneel vlak waren er ontwikkelingen: de voorzieningen om klaar te zijn voor de omgevingswet werden ingericht en er werd mee geoefend, een aantal softwarepakketten werden aanbesteed (o.a. financiën en anonimiseringsgereedschap (met name om de wet open overheid (Woo) te faciliteren). Aan de verdere 'digitalisering van manieren van werken' werd gewerkt (vooral het terugdringen van nog bestaande papieren processen). Daarnaast werden een aantal significante marktontwikkelingen kleinschalig verkend om een eerste beeld op te bouwen wat de gemeente ermee kan (met name de opkomst van programma's met kunstmatige intelligentie zoals ChatGPT en het werken met 3D-ruimtelijke modellen).

Op programma en /projectniveau is gekeken en voorbereid hoe de gevolgen het beste kunnen worden opgevangen van het gelijktijdig actief worden van een scala aan wetten met digitale gevolgen (Wet Open Overheid, Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer, single digital gateway, eIDAS (electronic Identities), data en AI act, NIS2 (beveiliging)). De uitvoering ervan is voorzien in 2024.

3.4.4 Informatiebeveiliging

Jaarlijks voert de gemeente de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) zelfevaluatie uit om de stand van zaken te toetsen met betrekking tot de invoering van de maatregelen van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). ENSIA structureert verantwoording over de basisregistraties (BRP, BAG, BGT en BRO), DigiD en SUWI. De ENSIA resultaten zijn ten opzichte van vorig jaar op hetzelfde niveau.

Een onafhankelijke IT-auditor heeft de verplichte audit over Informatiebeveiliging van DigiD en Suwinet onderzocht en goedgekeurd. Het college heeft verantwoording afgelegd over DigiD, Suwinet en de basisregistraties aan zowel de gemeenteraad als de Rijksoverheid.

In de BIO zijn gestandaardiseerde veiligheidsnormen vastgelegd voor het beschermen van informatie bij overheidsorganisaties. Het doel is aan deze normen te voldoen, dat betekent waarborgen van beschikbaarheid, integriteit, vertrouwelijkheid van informatie en de informatievoorziening binnen de overheid. Hierdoor wordt een veilige samenwerking en uitwisseling van gegevens binnen de overheid bevorderd.

We informeren en adviseren medewerkers over informatieveiligheid en geven hen handelingsperspectieven. Er loopt al enige tijd een bewustwordingsprogramma voor medewerkers.

Ook zijn er nieuwe procedures opgesteld ten behoeve van het uitvoeren van de rechten van betrokkene die vallen onder de wet Algemene verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Wet politiegegevens (Wpg). Er zijn drie verzoeken geweest van betrokkenen die hun AVG-rechten wilden uitoefenen.

Er is een Security Incident Management en Response proces. Via dit proces worden gemelde incidenten beoordeeld en wordt actie ondernomen om eventuele schade als gevolg van een incident te voorkomen dan wel te beperken. Indien het incident grote impact kan hebben op de organisatie wordt de directie en/of de portefeuillehouder informatiebeveiliging geïnformeerd. In 2023 zijn er 19 datalekken geweest, hiervan zijn 2 datalekken als hoog risico bestempeld en om die reden ook binnen de wettelijke termijn van 72 uur gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).

Daarnaast houden we zorgvuldig in de gaten welke dreigingspecifieke maatregelen en bijbehorend handelingsperspectief door het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) worden gepubliceerd. De gemeente past de gangbare cybersecuritymaatregelen toe en controleert daarop.

3.4.5 Financiën

Voortdurend wordt gewerkt aan een cyclus waarmee de raad kaders kan stellen en haar controlerende rol kan uitoefenen. Daardoor stellen we het management en het college in staat om tijdig de juiste beslissingen te nemen en hierover verantwoording af te leggen. In de Perspectiefnota 2024 is het collegeprogramma verder uitgewerkt.

We werken continu aan het beheersen van de gemeentelijke schuldpositie. De basis hiervoor is gelegd in de (eerste) Perspectiefnota 2021. Bij alle investeringsvoorstellen beoordelen we of deze kunnen plaatsvinden binnen het afgesproken (investerings) kader, zodat dat de schulden betaalbaar blijven en worden afgebouwd. Door vertraging in de investeringen stijgen de schulden langer door dan gepland, maar met een minder hoge piek. Een belangrijk en continu aandachtspunt is voorkomen dat bij een oplopende rente de begroting de rentedruk niet aankan. Waarbij de focus ligt op het spreiden van het renterisico en het voorkomen van overfinanciering. In de afgelopen jaren zijn diverse investeringen uitgesteld, de onzekerheid die de coronapandemie gaf, maar ook de gevolgen van de oorlog op de (wereld)economie, maakten dat diverse investeringen vertraging opliepen. Helaas zagen we ook een oplopende marktrente. Omdat we beperkt hebben geïnvesteerd, hebben we daar geen directe last van ondervonden maar helaas is de kans wel toegenomen dat de nog geplande investeringen duurder uitpakken dan aanvankelijk bedacht. De omvang van de geplande investeringen maken het risico steeds groter dat de rentelasten het opgenomen rentebudget gaan overschrijden. We handelen hierbij conform ons rentebeleid en binnen de kaders van de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. In de Begroting 2024 is het rentebudget verhoogd om de renterisico's op te vangen.

In 2023 is de aanbesteding van een nieuw financieel pakket gegund. Het nieuwe pakket gaat ook de informatievoorziening verbeteren, de verschillende processen beter ondersteunen, de planning- en controlcyclus beter faciliteren, systemen aan elkaar koppelen om handmatig werk te voorkomen en de kans op fouten te verkleinen en projectmatig werken beter faciliteren.

In de afgelopen jaren heeft een uitgebreid onderzoek plaatsgevonden naar de BTW-inrichting van de financiële administratie en naar complexe(re) vraagstukken waarbij het van toepassing zijnde BTW-regime niet 100% duidelijk was. De aandacht ligt er nu vooral op om voor de komende jaren de beheersing aan te scherpen en op onderdelen de inrichting verder aan te passen.

Financiële continuïteit

Vanuit het Rijk en de VNG is in 2022 gecommuniceerd over een verslechtering van de financiële positie van gemeenten vanaf 2026, mede als gevolg van de wijziging van de financiering van gemeenten via de Algemene Uitkering. De meicirculaire 2023 viel negatiever uit dan verwacht. Conform het advies van de VNG is een sluitende begroting voor 2024 en 2025 gepresenteerd. Voor 2026 en 2027 is de begroting niet sluitend.

In de aanloop naar 2026 worden zowel het college als de gemeenteraad over de financiële ontwikkelingen geïnformeerd via de verschillende jaarlijkse P&C-documenten. Op basis van de kengetallen en de verschillende ratio's die in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn opgenomen blijkt dat de meeste indicatoren neutraal zijn. De schuldquote zal naar verwachting in de toekomst verslechteren. De daarbij behorende lasten zijn in combinatie met de gestegen rente een risico voor de continuïteit. De zorgen over de houdbaarheid van de begroting zijn toegenomen en vragen om meer keuzes voor de toekomst.